

Fertilex Oy:n munituskanalan laajennushanke, Laitila

Sisällysluettelo

1	Hanketiedot	2
2	Asian vireilletulo	3
3	Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen	3
4	Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet	4
5	Arviointiselostuksen riittävyys ja laatu sekä laatijoiden pätevyys	7
5.1	Yleistä selostuksen laadusta	7
5.2	Hankkeen suunnittelu	8
5.3	Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus	8
5.4	Hankkeen edellyttämät luvat	8
5.5	Hankkeen vaikutusalue	8
6	Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	8
6.1	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kaavoitukseen, maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön	8
6.2	Liikennevaikutukset	9
6.3	Vaikutukset meluun	10
6.4	Vaikutukset luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen	11
6.5	Pintavedet	11
6.6	Vaikutukset maaperään	13
6.7	Vaikutukset pohjavesiin	13
6.8	Vaikutukset hajuun ja ilmanlaatuun	14
6.9	Vaikutukset ilmastoon	15
6.10	Sosiaaliset- ja terveysvaikutukset	16
6.11	Yhteisvaikutukset	17
6.12	Arvio toimintaan liittyvistä riskeistä ja ympäristöonnettomuuksien mahdollisuudesta ..	17
6.13	Toiminnan vaikutusten seuranta	18
6.14	Hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja hankkeen vaihtoehtojen soveltuvuus jatkosuunnitteluun	18
7	Hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavaa	19
8	Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen	20
9	Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus	20
10	Sovelletut säännökset	21

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

1 Hanketiedot

Hankkeen nimi ja sijainti

Munituskanalan laajennushanke sijaitsee Laitilan kaupungissa.

Hankkeesta vastaava on Fertilex Oy.

Konsulttina ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut Macon Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Fertilex Oy suunnittelee olemassa olevan 59 900 kanan munituskanalan laajennusta kolmella tai viidellä 80 000 kanan kanalayksiköllä. Olemassaoleva kanala on aloittanut toiminnan vuonna 2025.

Hankealue sijoittuu Laitilan kaupungin Nästin kylään noin 13 kilometrin etäisyydelle Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan taajamista.

Laajennus suunnitellaan toteutettavaksi samaan pihapiiriin nykyisen kanalan viereen. Samassa pihapiirissä sijaitsee Fertilex Oy:n lannoitetehtas, jonne olemassa olevan ja suunniteltujen kanaloiden lanta toimitetaan jalostettavaksi lannoitteiksi.

YVA-menettelyssä on tarkasteltu seuraavia vaihtoehtoja:

- Vaihtoehto 0 (VE0): olemassa oleva 59 900 munituskanan kanala. Lannat toimitetaan samassa pihapiirissä sijaitsevaan Fertilexin toiminnassa olevaan lannoitetehtaaseen.
- Vaihtoehto 1 (VE1): 4 kanalaa eli 4 x 80 000 kanaa eli 320 000 kanaa. Lisäystä olemassa olevaan on 260 100 kanaa ja 3 kanalaa. Lannat toimitetaan samassa pihapiirissä sijaitsevaan toiminnassa olevaan Fertilexin lannoitetehtaaseen.
- Vaihtoehto 2 (VE2): 6 kanalaa eli 6 x 80 000 kanaa eli 480 000 kanaa. Lisäystä olemassa olevaan on 420 100 kanaa ja 5 kanalaa. Lannat toimitetaan samassa pihapiirissä sijaitsevaan toiminnassa olevaan Fertilexin lannoitetehtaaseen.

2 Asian vireilletulo

Hankkeesta vastaava Fertilex Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 30.4.2025. Arviointiohjelma oli nähtävillä 6.5.–10.6.2025 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 10.7.2025.

Hankkeesta vastaava toimitti 8.9.2025 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy YVA-lain liitteen 1 kohdan 1a) perusteella: kanalat, joissa kasvatetaan yli 85 000 kananpoikaa tai 60 000 kanaa.

3 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 15.10.–14.11.2025. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/Fertilex-Oy-kanalahanke-YVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Laitilan kaupungille julkaistavaksi kaupungin verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Laitilan Sanomissa 17.10.2025 julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Laitilan pääkirjastossa (Kauppakatu 5, Laitila).

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus Laitilan kaupungintalon valtuustosalissa (Keskuskatu 30, Laitila) klo 17.30–18.30.

Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 9 henkilöä.

Yleisötilaisuudessa tuotiin esille, että hankealueella syntyvien hulevesien johtumisreitit ovat virheellisiä arviointiselostuksessa ja sen liitteinä olevassa hulevesisuunnitelmassa. Hulevedet eivät kulkeudu pohjoiselta osavaluma-alueelta arviointiselostuksessa esitetyn mukaisesti Mäyränojan ja Ketunjoen kautta Sirppujokeen, vaan suurin osa vedestä virtaa hankealueelta Limokorventien alittavan tierummun läpi Nästin kylän suuntaan ja edelleen Pehtjärveen. Vain hyvin pieni osa vedestä virtaa esitetyn mukaisesti pohjoiseen kohti Sirppujokea. Arviointiselostuksessa ei

ole huomioitu edellä mainittua tierumpua ja sen vaikutusta pohjoiselta osavaluma-alueelta purkautuvien hulevesien johtumisreittiin.

Eteläiseltä osavaluma-alueelta purkautuvat hulevedet virtaavat valtatie (VT) 8:n alittavan tierummun kautta Kolisevantietä reunustavan ojan kautta suoraan Pehtjärveen. Arviointiselostuksessa ei ole tunnistettu Vt 8:a alittavaa tierumpua, ja hulevesien esitetään virheellisesti kiertävän pidempää reittiä Pehtjärveen Vt 8:n reunaojaa pitkin.

Koska arviointiselostuksessa pohjoisen osavaluma-alueen hulevesien ei ole tunnistettu purkautuvan Pehtjärveen ja eteläisen osavaluma-alueen reitti Pehtjärveen on arviointiselostuksessa esitettyä huomattavasti lyhyempi, yleisötilaisuudessa tuotiin esiin, että vaikutukset Pehtjärveen saattavat olla arvioitua suuremmat ja arvioinnin johtopäätökset perustuvat virheellisiin lähtötietoihin. Konsultin toivottiin korjaavan hulevesien johtumisreitit todellisuutta vastaavaksi.

Yleisötilaisuudessa keskusteltiin myös kasvavan vedenoton vaikutuksista. Vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 kasvavan vedenoton pelätään vaikuttavan kielteisesti lähistön talousvesikaivojen veden laatuun ja määrään.

4 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta Laitilan kaupungilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Lausuntopyyntö jakelulistoineen löytyy osoitteesta www.ymparisto.fi/Fertilex-Oy-kanalahanke-YVA Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 1 lausunto ja 3 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/Fertilex-Oy-kanalahanke-YVA Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu mukana olleet liitteet, kartat, arviointiselostusta referoivat tekstit ja henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo huomauttaa lausunnossaan, että hankkeen vaikutusalueella sijaitsevia kulttuuriympäristöjä ja arvokkaita yksittäisiä kohteita ei ole huomioitu selostuksessa riittävästi. Arviointiselostuksessa on tunnistettu hankealueen kaakkoispuolelta vain paikallisesti arvokas Vähäpeitsalo ja historiallisesti arvokas Varjola, mutta maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua ja maakuntakaavassa merkittävänä rakennetun ympäristön kokonaisuutena huomioitua Heikkilän kantataloa ei mainita. Lisäksi kuvasta 42 puuttuu

kokonaan Pehtjärven länsipuolella sijaitsevat inventoidut rakennetun kulttuuriympäristön kohteet, jotka on arvotettu paikallisesti ja maisemallisesti arvokkaiksi.

Selostuksen mukaan vaikutuksia arvioidaan noin 1,5 km etäisyydellä hankealueesta alueille, jonne kanalan rakennelmat näkyvät. Edellä mainitut kohteet sijaitsevat noin 1,5 km etäisyydellä, mutta niitä ei ole huomioitu. Rakennelmien mahdollista näkymistä eri suuntiin ei ole havainnollistettu. Alueellinen vastuumuseo katsoo, että maisemavaikutusten arviointi on esitetty puutteellisesti. Kappaleessa 10.3 kerrotaan, että arvioinnin pohjaksi analysoidaan tarkastelualueen maiseman rakennetta sekä laatua ja arvioinnissa huomioidaan maisemakuvan kannalta merkittävimmät näkymäsuunnat ja alueet, maiseman solmukohdat sekä maisemakuvaltaan herkimvät alueet. Tällaista analyysiä ei kuitenkaan selostuksessa ole esitetty. Siinä ei myöskään ole havainnekuvia maiseman muutoksesta.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo on jo aiemmin todennut, että museolla ei ole asiaan huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Yhteenveto mielipiteistä

Luontoarvoja ei ole huomioitu asianmukaisesti. Lähellä sijaitsevan luonnonsuojelualueella tavattavan liito-oravan ja muiden harvinaisten lajien olemassaolo olisi tullut huomioida arviointiselostuksessa tarkemmin. Myöskään Pehtjärven hoitotoimien vuoksi kasvanutta ja monipuolistunutta lintukantaa ei ole arvioitu asianmukaisesti.

Mielipiteissä tuotiin esille lähistön asuinkiinteistöihin ulottuva hajuhaitta. Kanalan rehun pelätään myös aiheuttavan hajuhaittaa. Hajumallinnuksen menetelmää kritisoidaan, koska siinä oletetaan sääolosuhteiden olevan samat ympärivuotisesti, vaikka hajun kulkeutuminen riippuu kulloinkin vallitsevasta säätilasta. Lisäksi huomautetaan, että hajuhaittaa syntyy, mikäli lannoitetehtaan häiriötilanteessa lantaa joudutaan levittämään pelloille. Kananlannan sisältämän ammoniakkin ja muiden myrkyllisten aineiden vaikutus ilmanlaatuun tulisi selvittää jo olemassa olevan kanalan toiminnan osalta.

Mielipiteissä huomautetaan, että Nästin kylä ja sen lähialueet eivät ole kunnallisen vesijohtoveden piirissä ja talousvesi saadaan kiinteistöjen omista kaivoista. Hankkeesta vastaavan ilmoittama vedenkulutus vastaa yli 800 asukkaan keskimääräistä veden vuorokausikulutusta. Kiinteistöiksi muutettuna vedenkulutus vastaa noin 300 omakotitalon keskimääräistä vuorokausittaista vedenkulutusta. Tällä saattaa olla jo merkitystä lähiseutujen kaivoihin sekä useisiin Pehtjärven lähteisiin, jotka pitävät järven pinnan korkeutta vakiona myös kuivina kausina. Riski, että

kaivoveden laatu ja määrä heikkenee, on liian suuri. Puhtaan talousveden saanti tulee varmistaa ennen kuin alueella voi suorittaa minkäänlaista lisärakentamista. Laitilan kaupungin tai hankkeesta vastaavan tulee turvata asukkaiden vesihuolto. Mikäli hanke toteutuu, pohjaveden laatu tulisi varmistaa 2–3 kertaa vuodessa näytteenotolla.

Arviointiselostuksen liikennevaikutusten arvioinnissa on virheitä. Rehukuljetusten esitetään kulkevan Kahilaistentietä ja Kumolantietä hankealueelle, kun todellisuudessa ne kulkevat Vt 8:n ja Limokorventien kautta. Vaikutuksia Kolisevantielle ei ole tunnistettu, vaikka siinä kulkee runsaasti Fertilex Oy:n lannoitetehtaalle menevää liikennettä. Kyseisellä tieosuudella kaatui kesällä 2025 lantaa kuljettanut rekan perävaunu. Riskialttiit kuljetukset tulisi kieltää kapealla Kolisevantiellä.

Hankkeen vaikutus Pehtjärven tilaan huolestuttaa mielipiteiden jättäjiä. Pehtjärven osakaskunta on tehnyt vuosien kuluessa toimenpiteitä, joilla Pehtjärven tila on saatu pysymään hyvänä, joten pienikin kuormituksen kasvu saattaa vaikuttaa heikentävästi järven tilaan. Hankealueen hulevedet tulee käsitellä esim. imeyttämällä ne jo hankealueella ja niiden puhtaus tulee tutkia, ennen kuin hulevedet sekoittuvat muualta maastoista Pehtjärveen tulevaan veteen. Hankealueelta tulevan kuormituksen seurannan lisäksi Pehtjärven tilaa tulee seurata. Tämän lisäksi esitetään, että poikkeustapahtuman tai onnettomuuden sattuesssa sen vaikutus Pehtjärven veteen tulee tutkia. Myöskään olemassa olevan, joulukuussa 2024 aloittaneen kanalan ja lannoitetehtaan vaikutuksia Pehtjärveen ei tiedetä.

Mielipiteissä huomautetaan yhteysviranomaisen edellyttäneen arviointiohjelmalausunnossaan, että arviointiselostuksessa ojaistoon johdettavien hulevesien määrästä tulee esittää selvitys. Tätä ei ole riittävällä tarkkuudella esitetty.

Mielipiteissä huomautettiin yleisötilaisuudessa esiintuodusta arviointiselostuksen ja hulevesisuunnitelman virheestä hankealueen molempien osavaluma-alueiden virtaussuunnissa. Toisin kuin selvityksissä esitetään, kaikki kuormitus kohdistuu Pehtjärveen. Kuormitus on esitettyä suurempaa myös siitä syystä, että eteläisen osavaluma-alueen reitti järveen on huomattavasti esitettyä lyhyempi. Tämän lisäksi kuormitusta lisäävät vaikutusalueen tieverkolle tehdyt kunnostustoimenpiteet, joiden yhteydessä oja perattiin kasvillisuudesta. Nyt vesi pääsee virtaamaan nopeammin Pehtjärveen, eikä kiintoaines ehdi laskeutua ojiin.

Tarkempi kuvaus virheellisistä ja todellisista virtausreiteistä esitettiin tämän perustellun päätelmän kappaleessa 3, jossa käsiteltiin yleisötilaisuudessa käytyä keskustelua.

Hanketta yleisötilaisuudessa esitelleen konsultin koettiin vähätelleen Pehtjärveen kohdistuvan kuormituksen määrää. Vähättelevä asenne ja

virheet arviointiselostuksessa vähentävät luottamusta hanketta ja esitettyä arviota pintavesikuormituksen vähäisyydestä kohtaan. YVA-menettelyssä ei ole kuultu tarpeeksi esimerkiksi riista- ja petoyhdyshenkilöitä, naapurustoa sekä lähialueen vakituksia- ja vapaa-ajan asukkaita. Lähistön asukkaat ja mökkiläiset ovat huolissaan ilmanlaadusta, omien kaivojen veden puhtaudesta sekä tautien leviämisestä.

5 Arviointiselostuksen riittävyys ja laatu sekä laatijoiden pätevyys

Yhteysviranomainen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa:

Fertilex Oy:n munituskanalan laajennushanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lain vaatimalla tavalla.

Hankkeesta vastaavalla on selostusta laatiessaan ollut käytössään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arviointiin. Arviointiselostuksessa käytetyn asemakaavan luontoselvityksen laatijoiden pätevyydestä ei ole kuitenkaan annettu tietoja.

Arviointiselostukseen ei sisälly sellaisia olennaisia sisällöllisiä tai laadullisia puutteita, jotka estäisivät perustellun päätelmän antamisen.

Arviointiselostus on laadultaan riittävä ja sen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen todennäköisesti merkittävät vaikutukset ja arvioida hankkeen vaihtoehtojen soveltuvuutta jatkosuunnitteluun.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että tarkasteltavana olleessa arviointiselostuksessa esitetyt arviot hankkeen ympäristövaikutuksista riippuvat monelta osin selostuksessa esitettyjen vaikutuksia lieventävien toimenpiteiden toteuttamisesta. Tämä tulee huomioida hankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa.

5.1 Yleistä selostuksen laadusta

Arviointiselostus liitteineen on selkeästi jäsennelty kokonaisuus. Selostus sisältää yleistajuisen tiivistelmän ja lähdeluettelon. Arviointiselostuksessa ilman liitteitä on yhteensä 175 sivua. Yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta antama lausunto on otettu riittävästi huomioon selostusta laadittaessa ja vastaukset on esitetty kattavasti arviointiselostuksen liitteessä 5.

Arviointiohjelmassa on muutamia nimistöön, käytettyihin mittayksiköihin tai yhteenvetotaulukoihin liittyviä pieniä virheitä ilmasto-, liikenne- sekä sosiaalisten ja terveysvaikutusten arvioinneissa. Yleisötilaisuudessa ja

mielipiteissä esiintuotu näkemys hulevesien virheellisistä johtumisreiteistä tulee tarkistaa ja tarvittaessa korjata hulevesisuunnitelmaan.

5.2 Hankkeen suunnittelu

Hankkeen suunnittelu- ja toteutusaikataulu on esitetty realistisesti ja riittävällä tarkkuudella. Samaan aikaan laadittavan Nästin teollisuusalueen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tarkoitus asettaa nähtäville vuoden 2025 aikana.

5.3 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Arviointiselostuksessa hanke ja sen vaihtoehdot on kuvattu selkeästi ja kattavasti. Hanke, sen tausta, tarkoitus ja tavoitteet, tekninen kuvaus sekä hankkeen vaihtoehdot esitellään kappaleissa 1–5 hyvin ja perustellusti.

5.4 Hankkeen edellyttämät luvat

Hankkeen edellyttämät luvat ja suunnitelmat on tunnistettu ja esitetty melko kattavasti arviointiselostuksen kappaleessa 8. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaarallisten kemikaalien, kuten polttoöljyn, varastointi edellyttää ilmoitusta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) nojalla.

5.5 Hankkeen vaikutusalue

Arviointiselostuksen kappaleessa 10.1 on esitetty kattavasti ja hyvin perustellen eri arvioitavien vaikutusten vaikutusalueiden rajaukset.

6 Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Fertilex Oy:n munituskanalan laajennushankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

6.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kaavoitukseen, maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kaavoitukseen, maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön on arvioitu asianmukaisesti ja

yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksessa esitettyyn johtopäätökseen, jonka mukaan vaikutusten arvioidaan olevan ”vähäisiä negatiivisia”. Hanke ei ole ristiriidassa voimassa olevien kaavojen kanssa ja hankealueelle ollaan parhaillaan laatimassa kanalatoinnin mahdollistavaa asemakaavaa. Asemakaavoituksessa tulee ottaa huomioon vaikutukset Heikkilän kantataloon ja muihin yksittäisiin arvokohteisiin alueellisen vastuumuseon lausunnon mukaisesti.

Hankkeen toteuttaminen ei aiheuta merkittäviä muutoksia maisemaan, sillä suunnitellut uudet kanalat sijoittuvat olemassa olevien kanalarakennusten ja lannoitetehtaan yhteyteen.

6.2 Liikennevaikutukset

Liikennevaikutukset on arvioitu riittävällä tavalla ja todennäköisesti merkittävimmät vaikutukset on tunnistettu.

Yhteysviranomaisen muistuttaa ottamaan huomioon hankkeen suunnittelussa, että maantien 12527 suoja-alue ulottuu 20 metrin ja Vt 8:n suoja-alue 30 metrin etäisyydelle maantien keskilinjasta. Rakennusta ei saa pitää maantien suoja-alueella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteista 44 §). Maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa pitää sellaista varastoa, aittaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle (LjMTL 46 § 1. mom.).

Pirkanmaan ELY-keskus on myöntänyt hankkeesta vastaavalle luvan liittymälle.

Arviointiselostuksessa mainitaan, että Pirkanmaan ELY-keskus on tiedottanut 25.10.2024 pilottihankkeesta, joka liittyisi Limokorventien muuttamiseen soratieksi. Pirkanmaan ELY-keskukselta saadun tiedon mukaan Fertilex Oy:n omistamien kiinteistöjen kohdalla tie kuitenkin pysyisi päällystettynä ja se onkin päällystetty uudelleen syyskuussa 2025. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kyseessä ei ole Pirkanmaan ELY-keskuksen pilottihanke, vaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tavanomainen hanke huonokuntoisen asfalttitiien muuttamisesta soratieksi.

Arviointiselostuksen liitteenä olevassa hulevesisuunnitelmassa on todettu, että pohjoisen osavaluma-alueen hulevedet valuvat kokonaisuudessaan Limokorventien ojiin tien molemmiin puolin. Varsinais-Suomen ELY-keskus suhtautuu kielteisesti hulevesien sekä puhdistettujen jätevesien johtamiseen maantien sivuojaan sekä asemakaava-alueilla että asemakaava-alueiden ulkopuolella.

Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistöllä muodostuvien hulevesien hallinnasta. Lähtökohtaisesti kiinteistön omistajan tai haltijan on johdettava

kiinteistön hulevedet kaupungin hulevesijärjestelmään, jos niitä ei voi imeyttää kiinteistöllä tai jos niitä ei johdeta vesihuoltolain 17 a §:ssä tarkoitettuun vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkostoon.

Mikäli hulevesiä suunnitellaan johdettavaksi maanteiden sivuojiin, tulee hulevesien johtamiseksi maantien sivuojaan hakea päätöstä vesilain 5 luvun 5 §:n ja 9 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Mikäli kunnan ympäristöviranomainen tekee myönteisen päätöksen hulevesien johtamiseen maantien sivuojaan, tulee mahdollisten putkien sijoittamiselle tiealueelle ja työskentelylle hakea työ lupa Pirkanmaan ELY-keskuksesta (1.1.2026 alkaen Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen keskitetystä lupapalvelusta). Hakemuksen liitteenä tulee olla kunnan päätös hulevesien johtamisesta sekä hulevesisuunnitelma ja selvitys ojan kapasiteetista vesien johtamiseksi sekä tämä perusteltu päätelmä.

Mikäli hulevesien johtamisesta maantien sivuojaan aiheutuu haittaa maantien kunnossapidolle tai tien rakenteille, on hakija velvollinen kustannuksellaan poistamaan aiheutuneen haitan. Varsinais-Suomen ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Lounais-Suomen elinvoimakeskus) ei vastaa maantien hoito- ja ylläpitotöiden aiheuttamista vahingoista purkukohdalle tiealueella. Mikäli maantietä parannetaan tai alue tarvitaan tienpitotarkoitukseen, tulee hakijan siirtää purkukohta kustannuksellaan uudelleen määriteltävään paikkaan, jos Varsinais-Suomen ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Lounais-Suomen elinvoimakeskus) katsoo sen tarpeelliseksi. Työluvassa määritellään hankkeelle tarvittavat ohjeet ja ehdot tarkemmin.

6.3 Vaikutukset meluun

Fertilex Oy:n munituskanalan meluselvitys antaa riittävän tiedon hankkeen meluvaikutuksista. Mallinnuksen tietojen mukaan hankkeen läheisyyteen sijoittuu Vt 8. Siihen liittyvä liikenne on alueen merkittävin melulähde. Suunnitellulla munituskanalahankkeella ja valtiatiellä on melun osalta yhteisvaikutuksia, mutta vaikutusten ei ole tunnistettu olevan merkittäviä.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että meluselvityksessä ei ole otettu kantaa ilmanvaihtopuhaltimien melun mahdolliseen kapeakaistaisuuteen. Vaikka kokonaisuuden kannalta melu ei nouse hankkeen merkittäväksi vaikutukseksi, niin suunniteltujen ilmanvaihdon puhaltimien suuntaus tulee suunnitella siten, ettei puhaltimien melu suuntaudu melulle herkkiin kohteisiin kuten lähialueen asuinkiinteistöihin. Puhaltimien melu voi olla luonteeltaan kapeakaistaista ja varsinkin yöaikaan häiritsevää.

6.4 Vaikutukset luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen

Luontovaikutukset on arvioitu pääosin riittävällä tavalla, ja todennäköisesti merkittävimmät vaikutukset on tunnistettu. Kuitenkin luontotyyppeihin kohdistuviin vaikutuksiin ja niiden merkittävyyteen liittyy epävarmuutta. Hankealue sijoittuu osittain suoalueelle, joka edustaa asemakaavan yhteydessä tehdyn luontoselvityksen mukaan hankealueella isovarpurämeiden ja hankealueen läheisyydessä myös sararämeiden luontotyyppejä. Isovarpurämeet on luokiteltu Etelä-Suomessa alueellisesti uhanalaisiksi (VU) ja sararämeet erittäin uhanalaisiksi (EN). Luontoselvityksen mukaan suoalueen vesitalous on heikentynyt rakentamisen, maankäytön ja ojitusten seurauksena, mutta vesitalous on säilynyt ojan läheisyydessä hyvänä.

Luontoselvityksen mukaan on vaarana, että rakentaminen tulisi heikentämään suon vesitaloutta edelleen. Yhteysviranomaisen ei täysin yhdy selostuksessa esitettyyn näkemykseen siitä, että hankkeen luontovaikutukset jäisivät pieniksi suoluontokohteiden osalta. Etenkin VE2-vaihtoehdossa rakentaminen ulottuisi suoalueelle siten, että isovarpurämeen lisäksi hankealueen ulkopuolella sijaitsevan sararämeen kuivumisen mahdollisuutta ei voida poissulkea saatavilla olevan tiedon perusteella. Kuivumisen mahdollisuus tulee huomioida, koska suoalueeseen kohdistuvia vaikutuksia ei ole arvioitu tarkasti. Arvioinnissa ei ole myöskään tunnistettu uhanalaisiin suoluontotyyppeihin kohdistuvien haittojen ehkäisy- ja lieventämiskeinoja.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu hankealueen lähimmät metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt, mutta hankkeen vaikutuksia kaikkiin kohteisiin ei ole kuvattu. Esimerkiksi hankkeen hulevesivaikutukset lehtoelinympäristökuvioihin 6–8 (kuva 77) tulee selvittää hankkeen jatkosuunnittelussa. Kuvioilla sijaitsee liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joiden hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 79 §:n mukaan kielletty.

6.5 Pintavedet

Arviointiselostuksessa on todettu, että hankealueella happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on paikoitellen kohtalainen. Maanmuokkaustoimenpiteitä ja kaivuuta on tarkoitus toteuttaa juuri kyseisellä alueella. Happamien sulfaattimaiden osalta riskin negatiivisille ympäristövaikutuksille on tunnistettu muodostuvan erityisesti rakentamisen aikana ja vaikutukset maaperään on arvioitu ”kohtalaiseksi negatiiviseksi”. Alueella mahdollisesti sijaitsevia happamia sulfaattimaita ei ole kuitenkaan käsitelty lainkaan pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin yhteydessä, mitä yhteysviranomaisen pitää puutteena.

VARELY/1897/2025

8.12.2025

Rakentamisaikaisten vaikutusten arvioinnin yhteydessä on pintavesien osalta käsitelty vain kiintoainekuormitusta. Happamat sulfaattimaat voivat aiheuttaa merkittäviä haitallisia vesistövaikutuksia, mikäli niitä ei oteta rakentamistoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon.

Arviointiselostuksessa on esitetty happamista sulfaattimaista mahdollisesti aiheutuvien haitallisten vaikutusten vähentämistoimenpiteitä vain maaperän osalta. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee tarkemmin selvittää happamien sulfaattimaiden sijainti koko sillä alueella, jossa rakentamistoimenpiteitä tullaan toteuttamaan. Rakentamis-, kaivu- ja kuivatustoimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa tarvittava happamien kaivuumassojen käsittely ja sijoittaminen niin, ettei niistä aiheudu haitallisia vesistövaikutuksia.

Hulevesialtaan rakentaminen saraturpeeseen voi edellyttää alueen kuivattamista ojituksella tai salaojituksella. Happamilla sulfaattimailla ojitaminen ei ole vähäiseksi luokiteltavaa ojitusta, ja hankkeesta tulee näin ollen tehdä vesilain 5 luvun 6 § pykälän mukainen ojitusilmoitus valtion valvontaviranomaiselle (1.1.2026 alkaen Lupa ja valvontavirastolle). Ilmoituksen yhteydessä on tarpeen toimittaa päivitetty vesienhallintasuunnitelma.

Luontoselvityksessä on otettu huomioon vesilain suojelemat pienvesikohteet, ja todettu että selvitysalueella ei tavattu vesilain kohteita. Selvitystä on tehty maastokäynnin. Selvitysalue on ulottunut hankealueen ulkopuolella olevaan uomaan pohjoisen suunnassa. Vesilain valvonnan osalta yhteysviranomaisen toteama tehdyn luontoselvityksen ja karttatarkastelun pohjalta, että hankkeessa ei ole tarvetta vesilain (587/2011) mukaiseen poikkeukseen vesiluontotyyppien suojelemiseksi.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu hankealueen sijoittuminen valuma-alueelle, sekä päävirtausreitit ja läheisimmät vesistöt ja vesimuodostumat. Arviointiselostuksen liitteenä on hulevesien hallintasuunnitelma, jonka perusteella on arvioitu, että vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 toiminnan aikaiset hulevesivaikutukset läheisiin vesistöihin ovat ”vähäisiä negatiivisia”.

Hulevesisuunnitelman ja arviointiselostuksen laatimisen jälkeen on kuitenkin käynyt ilmi, että vesien virtaussuunta hankealueen pohjoispäästä ei todennäköisesti olekaan Sirppujoen suuntaan, vaan pääasiassa kaakkoon kohti Nästin kylää ja sieltä edelleen Pehjärveen. Lisäksi eteläisen osavaluma-alueen vedet ilmeisesti virtaavat esitettyä suurempaa reittiä Pehjärveen. Hulevesisuunnitelma tulee tarkistaa ja päivittää todellisten vesien virtaussuuntien mukaisesti.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutus alapuolisiin vesistöihin on arvioitu oikein, vaikka hulevesisuunnitelmassa on todennäköisesti virheelliset hulevesien virtausreitit ja niiden pohjalta tehty arvio pintavesivaikutuksista.

Yhteysviranomaisen näkemys perustuu siihen, että haitallisten vaikutusten vähentämistoimenpiteenä on esitetty hulevesialtaan rakentamista pohjoiselle osavaluma-alueelle, jolla muodostuu eniten mahdollisesti ravinteita ja erilaisia haitta-aineita sisältäviä hulevesiä. Hulevesien vaikutuksia voidaan merkittävästi lieventää toteuttamalla selostuksessa esitetty hulevesiallas, jossa alueella syntyviä hulevesiä voidaan viivyttää ja niiden laatua tarkkailla, ennen niiden ohjaamista alapuoliseen vesistöön. Hulevesialtaalla voidaan myös vähentää rakentamisaikaisia vesistövaikutuksia, joten on tärkeää, että allas rakennetaan ennen varsinaisten rakentamistoimenpiteiden aloittamista. Vedet myös kulkeutuvat pitkän matkan pieniä oja pitkin peltovaltaisen alueen läpi, ennen kuin laskevat Pehtjärveen.

Pintavesivaikutusten osalta selostuksessa esitetyt hankevaihtoehdot ovat kaikki pintavesivaikutuksiltaan vähäisiä, mikäli hankkeessa kiinnitetään huomiota mahdollisten happamien sulfaattimaiden aiheuttamien haitallisten vesistövaikutusten ehkäisyyn sekä hulevesien hallintaan.

6.6 Vaikutukset maaperään

Arviointiselostuksessa esitetään maaperään kohdistuvien vaikutusten syntyvän pääosin rakennusaikana ja hankealueen on tunnistettu sijaitsevan osittain alueella, jolla happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on kohtalaista. Arviointiohjelmassa arvioidaan asianmukaisesti happamien sulfaattimaiden vaikutusta maaperään.

Arviointiselostuksessa esitetään happamien sulfaattimaiden aiheuttamien maaperävaikutusten lieventämiskeinoja, jotka perustuvat [Happamien sulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin: Opas happamien sulfaattimaiden huomioimiseen ja vaikutusten hallintaan](#) (Ympäristöministeriö 2022). Yhteysviranomainen pitää oppaan hyödyntämistä hyvänä. Yhteysviranomainen korosti aiemmin tässä perustellussa päätelmässä, että happamat sulfaattimaat saattavat aiheuttaa merkittäviä haitallisia pintavesivaikutuksia, mikäli niitä ei oteta rakentamistoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon.

6.7 Vaikutukset pohjavesiin

Pohjavesivaikutusten arviointi on tehty erittäin yleisellä tasolla. Arvioinnissa ei ole kunnolla tunnistettu sitä, että vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 lisääntyvä vedenotto kohdistuu ensisijaisesti kallioperässä olevaan pohjaveteen ja siten vedenottomäärän kasvun mahdolliset vaikutukset kohdistuvat ensi sijassa lähialueella sijaitsevien muiden kallioporakaivojen antoisuuteen. Vesi kallioperässä liikkuu mahdollisia rakoja pitkin ja siten kallioperän tiiviys ja ruhjeisuus vaikuttavat kallioperässä olevan veden virtauksiin, eivät

alueen maastonmuodot. Selostuksessa ei ole arvioitu alueen kallioperän laatua ja mahdollista rakoilua ja ruuhkeisuutta.

Vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 vedenottomäärät kasvavat nykyisestä vuosittain noin 21 000 m³ ja 35 000 m³. Vaihtoehdon VE2 toteutuminen edellyttää toisen porakaivon poraamista hankealueelle. Vaihtoehdossa VE2 otettu enimmäisvesimäärä ylittää 100 m³/vrk (40 000 m³/365 vrk), joten vedenottamisesta tulee tehdä ilmoitus ELY-keskukselle (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirastolle).

Arviointiselostuksen mukaan lähimmät talousvesikäytössä olevat kaivot sijaitsevat yli 300 metrin etäisyydellä hankealueesta. Yhteysviranomaisen arvioi, että vedenottomäärän kasvamisesta ei todennäköisesti aiheudu merkittävää vaikutusta muille kaivoille, kun huomioidaan etäisyys lähimpiin asuinkiinteistöihin ja se, että kyse on kallioporakaivoista otettavasta vedestä. Yhteysviranomaisen kuitenkin yhtyy varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioon siitä, että vaihtoehdossa VE1 vaikutus pohjaveteen on "vähäinen negatiivinen" ja vaihtoehdossa VE2 "kohtalainen negatiivinen", koska arviointiin liittyy lukuisia epävarmuuksia, eikä niiden poissulkemiseksi ole selvitetty lähimpien kaivojen tyyppiä (rengas- vai porakaivo), tarkempaa sijaintia ja syvyyttä, eikä arvioitu alueen kallioperän vaikutusta veden kulkeutumiseen.

6.8 Vaikutukset hajuun ja ilmanlaatuun

Hajua voidaan pitää lähtökohtaisesti eläinsuojahankkeessa keskeisenä ympäristövaikutuksena. Toiminnan hajuvaikutuksia on tarkasteltu hajumallinnuksella, jossa on huomioitu säätiedot, maastonmuodot sekä päästölähteittäin aiheutuvat hajupäästöt. Päästölähteinä mallinnuksessa on huomioitu kanala sekä lannan kuivatus.

Hajumallinnuksen mukaan hankkeen lähialueella on asutusta/loma-asutusta 2–3 OU/m³ hajuyksikköalueella: 2 kiinteistöä vaihtoehdossa VE1 ja 6 kiinteistöä vaihtoehdossa VE2. Arviointiselostuksen mukaan mallien perusteella voidaan esittää siten arvio, että toiminnasta aiheutuu hajuvaikutuksia lähialueen asutukselle ja virkistystoiminnalle, mutta ne ovat "vähäisiä negatiivisia" (VE1) tai "kohtalaisia negatiivisia" (VE2). Arviointiselostuksessa todetaan, että kun hajukaasuja ei käsitellä mitenkään, haju olisi selvästi tunnistettavissa noin 1,5 km:n säteellä hankealueesta.

Mallinnuksessa käytetyt päästölähteiden päästöarvot perustuvat Munax Oy:n kanalahankkeen arviointiselostuksen yhteydessä tehtyyn ilma- ja hajupäästöjen leviämismallinnukseen. Hajumallinnusraportissa tai arviointiselostuksessa ei ole perusteltu, miten Munax Oy:n päästötiedot vastaavat hankkeen päästöjä. Selostuksessa on todettu, että hajupäästöt

voivat olla todellisuudessa pienemmät kuin Munax Oy:n arviointiselostuksen perusteella tehty hajumallinnus antaa ymmärtää. Mallinnuksessa ei ole selvitetty ja hyödynnetty hankkeen todellisia lähtötietoja tekemällä mittauksia hankealueella jo olemassa olevan kanalan ja lantakuivurin lähiympäristöön tuottamasta hajusta.

Selostuksessa todetaan, että hankkeen kanssa samalla kiinteistöllä sijaitsevasta lannoitetehtaasta ei aiheudu hajua tai ammoniakkipäästöjä, joilla olisi yhteisvaikutuksia hankevaihtoehtojen kanssa, mutta tätä ei ole perusteltu mitenkään, esim. mittauksin tai laskelmin. Hankkeen ja lannoitetehtaan yhteisvaikutuksia ei ole huomioitu ja mallinnettu hajumallinnuksessa.

Kananlannan kuivauksessa käytetään selostuksen mukaan jo parasta käyttökelpoista tekniikkaa, mutta lannan kuivauksen ilmapäästöjä ei suodateta ennen ilmaan johtamista ilmapäästöjen vähentämiseksi. Arviointiselostuksen mukaan kanaloiden ilmanvaihto on optimoitu eikä uusiin kanaloihin ole odotettavissa teknologisia parannuksia näiltä osin. Kanaloiden poistoilmaa ei suodateta ennen sen ulos johtamista. Arviointiselostuksessa viitataan eri hajunpoistojärjestelmien epäsopivuuteen niihin liittyvien haasteiden vuoksi sekä syntyviin kustannuksiin. Arviointiselostuksessa ei näin ollen ole esitetty hajunhallintaan soveltuvia ratkaisuja, toisin kuin selostuksessa todetaan.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hajun merkittävyys saattaa poiketa esitetystä, koska lannoitetehtaan vaikutus hajupäästöön jää arvioimatta eikä mallinnuksessa ole selvitetty ja hyödynnetty hankkeen todellisia lähtötietoja tekemällä hajupäästömittauksia toimivassa kanalassa, lantakuivaamolla ja lannoitetehtaalla. Mikäli hajupäästön vähentämiskeinoja, esim. päästölähteen korkeuden muutos ja hajupäästöjen suodattaminen, olisi esitetty ja mallinnettu, voitaisiin arviointiselostuksessa esitettyjä hajuvaikutuksia arvioida paremmin. Jatkosuunnittelussa hajuvaikutusten arviointia tulee tarkentaa yllä esitetyn mukaisesti.

6.9 Vaikutukset ilmastoon

Ilmastovaikutusten arviointi perustuu Siipikarjaliiton keskiarvoon (1,75 kg CO₂e/kg munia), joka vastaa lattiakanalan tuotantotapaa. Tämä on oikea lähtökohta, mutta arvio ei ole hankekohtainen eikä sisällä kaikkia päästölähteitä (esim. kuljetukset, energiankäyttö, lannan käsittely).

Yhteysviranomaisen huomauttaa arviointiselostuksessa esiintyvän ristiriitaisuutta hankkeen liikenteen päästöjen ja hankkeen tuotantopäästöjen välillä. Arviointiselostuksessa esim. VE2-vaihtoehdon tuotantopäästöiksi ilmoitetaan 12 600 t CO₂-ekv/vuosi ja liikenteen

päästöiksi ilmoitetaan 171 093 t CO₂-ekv/vuosi. Liikenteen osuus hankkeen päästöistä näyttää virheellisesti ylittävän koko hankkeen päästöt moninkertaisesti. Hankkeen liikenteen päästöt olisivat yli kaksinkertaiset Laitilan kaupungin kokonaisvuosipäästöihin verrattuna. Lisäksi selostuksessa esiintyy epäselvyyttä tuotantomäärien ja päästöjen välillä, sillä päästöiksi on ilmoitettu kappaleessa 10.11.8 munien tuotantomäärä eikä päästö määrä.

Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksessa esitettyyn arvioon siitä, että kanamunatuotannon ilmastovaikutus on arvioitu "pieneksi negatiiviseksi", mutta jos arvio liikenteen päästöistä olisi oikean suuntainen, vaikutus muuttuisi merkittäväksi. Hankkeen jatkosuunnittelussa laskentaperusteet tulee tarkistaa ja esittää liikennepäästöt osana tuotantopäästöjä.

6.10 Sosiaaliset- ja terveysvaikutukset

Arviointiselostuksessa tunnistetaan sosiaalisiksi ja terveysvaikutuksiksi vaikutukset asumiseen, työllistymiseen, viihtyisyyteen, terveyteen, turvallisuuteen sekä virkistykseen. Vaikutuksia arvioidaan kuntatasolla. Kokonaisuutena arvioiden, huomioiden negatiiviset ja positiiviset vaikutukset, hankkeen sosiaaliset ja terveysvaikutukset arvioitiin "vähäisiksi negatiivisiksi" sekä vaihtoehdon VE1:n että VE2:n osalta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että sosiaaliset ja terveysvaikutukset muodostuvat kokonaisuudessaan vaihtoehdon VE2 osalta "kohtalaisiksi negatiivisiksi", koska melutaso ylittyy jo nyt Vt 8:n läheisyydessä, hajua voi esiintyä noin 1,5 km:n etäisyydellä eikä kasvavan vedenoton vaikutuksia lähialueen kaivoihin voida varmuudella poissulkea. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa on käytetty muuttujia (esim. työllisyys), jotka eivät täytä YVA-lain 2 § määritelmää ympäristövaikutuksista. Hankkeen vaikutusalueen asukkaiden huolta lisääntyvästä raskaasta liikenteestä, hajusta ja mahdollisesta vaikutuksesta talousvesikaivoihin ei tule kompensoida vaikutusarviointissa kuntatason positiivisilla työllisyysvaikutuksilla. Vaikutukset eivät esimerkiksi kohdistu samoihin henkilöihin.

Lisäksi yhteysviranomaisen huomauttaa, että ympäristövaikutusten yhteenvetotaulukossa (taulukko 15) sosiaalisten ja terveysvaikutusten esitetään olevan "kohtalaiset negatiiviset". Tämä on ristiriidassa arviointiselostuksessa aiemmin esitetyn ja perustellun arvion "vähäinen negatiivinen" kanssa.

6.11 Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutuksia on arvioitu asianmukaisesti lähialueella suunniteltavan Munax Oy:n kanalan kanssa, joka sijaitsee 4 km:n etäisyydellä sekä Fertilex Oy:n oman lannoitetehtaan kanssa. Yhteisvaikutukset on arvioitu jokaisen ympäristövaikutuksen osalta erikseen. Arviointiselostuksessa ei ole tunnistettu yhteisvaikutuksista aiheutuvia merkittäviä yhteisvaikutuksia. Yhteysviranomaisen pitää arviota oikeana.

Vieressä sijaitsevan Vt8:n liikenteestä aiheutuu yhteisvaikutuksia melun osalta. Hankkeen melumallinnuksiin ja meluvaikutusten arviointiin on sisällytetty Vt8:n aiheuttama melu, joten melua ei käsitellä uudelleen tässä kappaleessa yhteisvaikutusten näkökulmasta.

Munax Oy:n suunniteltu kanala 4 km:n etäisyydellä voi aiheuttaa yhteisvaikutuksia ammoniakkipäästöjen osalta. Mahdolliset yhteisvaikutukset arvioidaan kuitenkin vähäisiksi, sillä Munax Oy:n hankkeen arviointiselostuksessa esitetyn perusteella hajusta ei aiheudu yhteisvaikutuksia. Munax Oy:n kanalahankkeen hajupäästöt eivät yllä Fertilex Oy:n hankealueen hajupäästöjen vaikutusalueelle.

6.12 Arvio toimintaan liittyvistä riskeistä ja ympäristöonnettomuuksien mahdollisuudesta

Fertilex Oy:n munituskanalan toiminta on käynnistynyt vuoden 2025 alussa. Ympäristönsuojelulain mukaisen valvonnan suunnittelussa käytetään riskinarviointia. Alustavassa riskinarvioinnissa nykyisen toiminnan riskipistearvio on alhainen.

Laitoksella ei ole vielä suoritettu määräaikaistarkastusta, mutta kohteessa tehtiin ennakoiva käynti 12.6.2024 Fertilex Oy:n Mynämäen lannoitetehtaan määräaikaistarkastuksen yhteydessä. Kyseisenä ajankohtana Fertilex Oy:n Laitilan lannoitetehtaalla oli käynnissä laitteiston asennus sekä kanalan perustustyöt.

Polttoöljyä käytetään vaihtoehdossa VE0 noin 8 000 litraa vuodessa. Polttoöljyn varastointiin käytetään 2 700 litran kaksivaippaista polttoainesäiliötä, joka sijaitsee katoksessa betonilaatan päällä. Säiliö on varustettu lukituksella, ylitäytönestimellä ja lapon estolaitteella. Polttonesteiden ja muiden laitoksella käytettävien kemikaalien varastoinnissa tulee huomioida Tukesin opas [Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta](#) (2019).

Vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 polttoöljyn arvioidut käyttömäärät ovat 12 000 ja 15 000 litraa. Mikäli samalla täyttö- ja tankkauspaikalla sijaitsevien polttonestesäiliöiden kokonaistilavuus tulisi olemaan vähintään 10 m³, on noudatettava KTM:n jakeluasemapäätöksen (415/1998) vaatimuksia, mm.

allastuksen osalta. Yli 10 m³:n (yli 10 000 litran) vaarallisten kemikaalien, kuten polttoöljyn, varastointi edellyttää ilmoitusta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) nojalla.

Yhteysviranomainen toteaa, että riskit on tunnistettu oikein ja varautuminen on asianmukaista. Yhteysviranomainen kuitenkin muistuttaa, että eläintautien riski kasvaa aina eläinmäärän kasvaessa ja suuren eläinmäärän keskittyessä pienelle alueelle. Tämä tulee huomioida kaikessa toiminnassa ja varautumisessa.

6.13 Toiminnan vaikutusten seuranta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan toiminnan harjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Ympäristövaikutusten seurantaa koskevat velvoitteet määrätään hankkeen mahdollisten lupapäätösten lupaehdoissa.

Varsinaista seurantaohjelmaa ei tulla laatimaan, sen sijaan toiminnan vaikutuksia seurataan ympäristöluvan edellyttämän vuosiraportoinnin vaatimusten mukaisesti.

6.14 Hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja hankkeen vaihtoehtojen soveltuvuus jatkosuunnitteluun

Hankkeen eri vaihtoehtojen (VE0, VE1 ja VE2) ympäristövaikutusten merkittävyyden arviointi on toteutettu IMPERIA-hankkeessa kehitetyn ARVI-lähestymistavan mukaisesti. Kun IMPERIA-hankkeessa luotua asteikkoa käytettäessä päädytään arvioon, että merkittävyys on vähäinen, niin silloin vaikutusta ei voida pitää merkittävänä. Jos merkittävyys arvioidaan kohtalaiseksi, niin vaikutus voi joissakin tapauksissa ylittää YVA-lain tarkoittaman todennäköisesti merkittävän ympäristövaikutuksen kynnyksen.

Hankkeesta aiheutuviksi todennäköisesti merkittäviksi ympäristövaikutuksiksi yhteysviranomainen katsoo seuraavat:

- vaikutukset pohjavesiin
- hajuvaikutukset
- muut sosiaaliset ja terveysvaikutukset

Vaikutukset pohjaveteen sekä sosiaaliset ja terveysvaikutukset ovat vaihtoehdon VE2 osalta "kohtalaisia negatiivisia". Hajuvaikutukset ovat sekä VE1-vaihtoehdossa että VE2-vaihtoehdossa "kohtalaisia negatiivisia". Yhteysviranomainen katsoo, että pohjavesivaikutusten, hajuvaikutusten ja sitä kautta sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointeihin liittyy useita

epävarmuuksia ja ne aiheuttavat huolta paikallisissa asukkaissa, joten vaikutuksia voidaan pitää merkittävänä.

Vaihtoehdossa VE2 vaikutus **pohjavesiin** on ”kohtalainen negatiivinen”, koska arviointiin liittyy lukuisia epävarmuuksia, eikä niiden poissulkemiseksi ole selvitetty lähimpien kaivojen tyyppiä tarkempaa sijaintia ja syvyyttä, eikä arvioitu alueen kallioperän vaikutusta veden kulkeutumiseen.

Yhteysviranomaisen katsoo, että **sosiaaliset ja terveysvaikutukset** muodostuvat kokonaisuudessaan vaihtoehdon VE2 osalta ”kohtalaisiksi negatiivisiksi”, koska melutaso ylittyy jo nyt Vt8:n läheisyydessä, hajua voi esiintyä noin 1,5 km:n etäisyydellä eikä kasvavan vedenoton vaikutuksia lähialueen kaivoihin voida varmuudella poissulkea.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan **hajun** merkittävyyden arviointi saattaa poiketa esitetystä, koska lannoitetehtaan vaikutus hajupäästöön jää perustelematta eikä mallinnuksessa ole selvitetty ja hyödynnetty hankkeen todellisia lähtötietoja tekemällä hajupäästömittauksia toimivassa kanalassa, lantakuivaamolla ja lannoitetehtaalla. Mikäli hajupäästön vähentämiskeinoja, esim. päästölähteen korkeuden muutos ja hajupäästöjen suodattaminen, olisi esitetty ja mallinnettu, voitaisiin arviointiselostuksessa esitettyjä hajuvaikutuksia arvioida paremmin.

Yhteysviranomaisen katsoo, että esitetyistä hankevaihtoehdoista vaihtoehdon VE1 ympäristövaikutukset ovat vaihtoehtoa VE2 vähäisemmät. Kummassakaan hankevaihtoehdossa ei kuitenkaan ole todettu ympäristövaikutuksia, jotka olisivat ”suuria negatiivisia”.

7 Hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavaa

Yhteysviranomaisen on perustellun päätelmän muissa luvuissa ottanut kantaa jatkosuunnittelussa huomioitaviin asioihin ja edellyttää mm. seuraavien asioiden huomioimista jatkosuunnittelussa:

- Mikäli hulevesiä johdetaan maanteiden sivuojiin, tulee hulevesien johtamiseksi maantien sivuojaan hakea päätöstä vesilain 5 luvun 5 §:n ja 9 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.
- Ojitus happamilla sulfaattimailla edellyttää vesilain 5 luvun 6 § pykälän mukaista ojitusilmoitusta valtion valvontaviranomaiselle (1.1.2026 alkaen Lupa ja valvontavirastolle).
- Hulevesisuunnitelma tulee tarkistaa ja päivittää todellisten vesien virtaussuuntien mukaisesti.
- Hajuvaikutusten arviointia tulee tarkentaa ottamalla huomioon lannoitetehtaan vaikutus hajupäästöön sekä hyödyntämällä hankkeen

todellisia lähtötietoja tekemällä hajupäästömittauksia toimivassa kanalassa, lantakuivaamolla ja lannoitetehtaalla.

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaissa on lisäksi tarkemmat säännökset arvioinnin huomioon ottamisesta.

8 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/Fertilex-Oy-kanalahanke-YVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontaviraston verkkosivulla osoitteessa www.lv.v.fi > Ajankohtaista).

9 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 11 400 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14–23 henkilötyöpäivää).

Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta (1.6.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirastosta) kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

10 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025 2 §.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Koivukari ja ratkaissut yksikönpäällikkö Anu Lillunen.

Jakelu

Fertilex Oy

Macon Oy

Laitilan kaupunki

Lausunnonantajat

Mielipiteen esittäjät

Liitteet

Lausunnot

Mielipiteet

Maksua koskeva oikaisuvaatimus

Tämä asiakirja VARELY/1897/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/1897/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koivukari Annukka 08.12.2025 12:05

Ratkaisija Lillunen Anu 08.12.2025 12:10

Fertilex Oy:n munituskanalan laajennushanke, Laitila

Arviointiselostuksesta kuulemisen aikana annetut mielipiteet

Mielipide 1, Pehtjärven osakaskunta

Osakaskunta on huolestunut Fertilex Oy:n suunnitelmista laskea hulevedet ojia pitkin Pehtjärveen. Yritys ilmoittaa hulevesien olevan pääasiassa puhtaita.

Viitaten kirjalliseen YVA-selostukseen sekä 29.10.2025 pidettyyn YVA-selostusvaiheen yleisötilaisuuteen ja aikaisemmin YVA-ohjelmasta antamaamme lausuntoon, haluamme lausua seuraavaa:

Selostuksessa on tuotu esille kaksi osavaluma-aluetta. Selvästi suurempi osavaluma-alue 1, josta valumareitti johtaa Limokorventien vartta pohjoiseen edelleen Sirppujokeen. Osavaluma-alue 2, josta valumareitti johtaa Limokorventie alitse Turuntien vartta pitkin Nästinojaan ja edelleen Pehtjärveen.

Osavaluma-alueet on arvioitu siinä tilassa, kun hankealue on ollut vielä rakentamaton. Sen jälkeen hankealueella on suoritettu huomattavaa kallion louhintaa sekä maansiirtoja. Lopulliset hulevesien valumareitit selviävät vasta sinä vaiheessa, kun alue on tasoitettu ja asfaltoitu sekä tiedetään pinnan lopulliset kallistukset ja kuivatusjärjestelyt. Yhteysviranomaisen on lausunnossaan edellyttänyt, että arviointiselostuksessa ojaan johdettavien hulevesien määrästä tulee esittää selvitys. Osakaskunnan mielestä tätä ei ole riittävällä tarkkuudella selostuksessa selvitetty.

YVA-selostuksessa mainittu osavaluma-alueen 1 valumareitti ei pidä paikkansa, koska todellisuudessa Limokorventietä hieman pohjoiseen sen ali johtaa rumpu, jota pitkin suurin osa valumavedestä menee Nästintanhualle ja edelleen Nästinojaa pitkin Pehtjärveen ja vain pieni osa vedestä menee pientä uraa pitkin Sirppujoen suuntaan. Osavaluma-alueen 2 valumareitti ei pidä myöskään paikkansa, koska Limokorventien ali ennen Turuntietä ei mene rumpua, vaan Limokorventien suuunnasta tuleva valumavesi mene suoraan Turuntien ali ja menee rumpua pitkin Kolisevantien pohjoispuolella olevaan ojaan ja siitä edelleen suoraan Nästinojaan ja Pehtjärveen.

Hulevesien puhtautta Pehtjärveen perusteltiin sillä, että valumavedet kulkevat ojissa pitkähkön matkan ja näin mahdolliset kiintoaineet imeytyvät maastoon. Kun tilaisuudessa kumottiin kyseiset valumareitit, konsultti vähätteli asiaa ja ilmoitti kokonaisuutta arvioiden asialla olevan vähän

8.12.2025

merkitystä johtuen pienestä hulevesimäärästä ja ravinnekuormituksen lisääntymisen Pehtjärvessä olevan vähäinen.

Yhteysviranomainen on kuitenkin maininnut, että toiminnan laajentaminen ja lannan levitys, ei vesienhoidollisesta näkökulmasta saa lisätä vesien ravinnekuormitusta. Nyt on kysymys toiminnan laajentamisesta ja myönnetään vähäinen kuormituksen lisääntyminen, jota ei voi sallia. Osakaskunta on tehnyt vuosien kuluessa toimenpiteitä, joilla Pehtjärven tila on saatu pysymään hyvänä ja näin ollen pienetkin kuormituksen lisääntymiset saattanut vaarantaa veden laadun. Kuormituksen lisääntyminen voidaan selvittää vain hulevesien tutkimuksella.

Koska johtopäätökset hulevesistä on tehty väärillä valumareiteillä, niillä ei ole Pehtjärven suhteen mitään arvoa, koska käytännössä kaikki hulevedet kulkeutuvat Pehtjärveen.

Hankealueen hulevedet tulee käsitellä, esim. imeyttää jo hankealueella ja niiden puhtaus tulee tutkia ennen kuin hulevedet sekottuvat muualta maastoista Pehtjärveen tulevaan veteen. Myöskin poikkeustapahtuman tai onnettomuuden sattuessa, tulee Pehtjärven vesi tutkia.

Osakaskunta on myös huolissaan pohjavedestä, koska järvessä on ueita lähteitä, jotka vaikuttavat veden laatuun ja pitävät järven pinnan korkeutta vakiona myöskin kuivina kausina. Fertilex Oy ilmoittaa toimintansa veden kulutuksen olevan 40000 m³ vuodessa eli noin 110 m³ vuorokaudessa. Tämä vastaa yli 800 asukkaan keskimääräistä veden vuorokausikulutusta. Kiinteistöiksi muutettuna vedenkulutus vastaa noin 300 omakotitalon keskimääräistä vuorokausittaista vedenkulutusta. Tällä saattaa olla jo merkitystä lähiseutujen kaivoihin sekä Pehtjärven lähteisiin. Arviointiselostuksessa ei ole osakaskunnan mielestä otettu riittävästi kantaa käytönaikaisiin pohjavesivaikutuksiin.

Myöskin liikenteen suhteen selostuksessa oli virheitä. Siinä kerrottiin rehukuljetuksien kulkevan Kahilaistentietä ja Kumolantietä hankealueelle, kun todellisuudessa ne kulkevat Turuntietä ja Limokorventietä.

Kolisevantietä ei mainittu missään, vaikka siinä on ollut runsaasti Fertilex Oy:lle menevää liikennettä toiselta Krouvinummentiellä sijaitsevalta kanalta. Tänä kesänä kaatuikin kuivaa kananlantaa kuljettanut rekan perävaunu kyljelleen Pehtjärven eteläpään kohdalla onneksi järven vastakkaisella puolella olevaan ojaan. Osakaskunta toivoo riskialttiita kuljetuksia kapealla Kolisevantiellä vältettävän.

Tänä kesänä Kolisevantie välillä Krouvinummentie Turuntie muutettiin hiekkatieksi ja pientareet sekä ojat perattiin, joten vesiä hidastava vaikutus on selvästi pienentynyt. Limokorventie sen sijaan asfaltoitiin syksyllä hankealueen kohdalta ja myöskin sen pientareet ja ojat perattiin.

Koska YVA-selostuksessa Pehtjärveä koskeva hulevesiosuus sekä konsultin yleisötilaisuudessa vähättelevä asenne Pehtjärveä kohtaan hulevesien suhteen ja Fertilex Oy:tä ylistävä asenne ei tuonut luottamusta, ettei hulevesien vaikutus kaikissa tilanteissa pilaa Pehtjärven vettä. Näin

8.12.2025

ollen tulisi kaikin keinoin varmistua, ettei likaista hulevettä pääse Pehtjärveen ja hulevesien sekä Pehtjärven tilaa seurataan.

Mielipide 2, yksityishenkilö

Toivoisin huomioitavan mahdollisten tulevien kanaloiden rakentamisessa seuraavassa mainitut seikat, jotka näin vakituisen asukkaan näkökulmasta tuovat merkittäviä heikennyksiä asumisen ja elämisen kannalta.

Hajuhaitat – ELY-keskuksen lausuntoon on annettu vastaus, ettei rehu haise. Varmasti jokainen maaseudulla asunut tai siellä vieraillut tietää, ettei asia ihan näin mustavalkoinen ole. Esim. Agroxin rehutehtaan ohi ajaessa kasitiellä, tulee ihan autoonkin asti rehusta hajua. Samoin on todettu, ettei lannan peltolevitystä tehdä, joten lanta ei haise, mutta kuitenkin esitetyissä materiaaleissa on mainittu, että laitoksen/tehtaan poikkeusoloissa lanta levitetään peloille. Lähellä asuvana hajumallinnus tuntuu tehdyn sillä oletuksella, että esim. sääolosuhde on läpi vuoden yhtenäinen, eikä vaikuta hajun kulkeutumiseen.

Pohjavesi – Kylässä on käytössä ainoastaan rengas- ja porakaivoja, koska muita vaihtoehtoja juoma- ja pesuveden saannille ei ole. Tässä tuntuu täysin unohtuneen se, ettei lähialueen asukkailla ja mökkiläisillä ole vaihtoehtona esim. kaupungin verkkoon liittyminen, vaan vesi on saatava hankittua omin neuvoin. Kanalahankkeessa kuvataan vaikutusta rakentamisen aikana veden samentumiseksi ja varsinaisten kanaloiden rakentamisen jälkeen todetaan, että alueen asukkaille todennäköisesti ei riitä porakaivovettä, joka olisi juomakelpoista. Puhtaan juomaveden saamisen tulee olla tarkemmin varmistettua ennen kuin alueella voi suorittaa minkäänlaista lisärakentamista. YVA-selostuksessa todetaan, ettei tietoja kaivojen sijainneista ole ollut julkisesti saatavilla ja ettei koepumppausta nykyisestä kaivosta ole tehty. YK on linjannut puhtaan veden olevan ihmisoikeus.

Hulevedet – hulevesisuunnitelmien uskottavuus ei ole parasta luokkaa, kun ajatuksena tuntuu olevan, että vesi virtaa ylämäkeen ilman rumpuja. Tämä vesittää koko suunnitelman luotettavuuden.

Mielipide 3, yksityishenkilö

YVA-arvioinnissa ei ole kuultu tarpeeksi esimerkiksi riista- ja petoyhdyshenkilöitä, naapurustoa ja järven mökkiläisiä eikä lähiasukkaita. Lähiasukkaat ja mökkiläiset ovat edelleen huolissaan ilmanlaadusta, omien kaivojen veden puhtaudesta sekä tautien leviämisestä.

Rakennusalueen välittömässä läheisyydessä on maanomistajan suojelemaa luonnonsuojelualuetta. Ko. suojelualueelle on ollut havaintoja esim. liito-oravasta ja muista harvinaisista lajeista. YVA-selvityksessä olisi pitänyt huomioida tarkemmin eikä vedota vanhoihin "tietoihin"

Miten voi olla niin että YVA :n kohdistuu pelkästään rakennusalueelle kun ko. tontti on jo kuorittu paljaaksi nyt jo olemassa olevan kanalan vuoksi.

8.12.2025

Lisäksi lähialueen tämän YVA:n arviot perustuvat osin noihin n. 20-vuotta vanhoihin tutkimuksiin.

Linnusto on lisääntynyt järven hoitotoimien vuoksi useilla järvellä pesivillä lajeilla: kaulushaikara, mustakurkku-uikku ja luhtakana, tukkasotka, punasotka, sorsia, lokkeja, tiiroja, kurkia ja joutsenia unohtamatta. Lisäksi on havaittu lajeja joita ei suojelullisesti voi ilmoittaa Bird Life tms. sivustoilla.

Asfalttipihojen ja kattorakenteiden keräämä hulevesimäärä tulee kuormittamaan järveä tuomalla ravinteita tullessaan jo muutenkin maatalouden vuosien maaperään jättämistä ravinteista. Eikä tämän nykyisenkään joulukuu 2024 toiminnan aloittaneen kanala/lannoitetehtaan todistettavissa olevia ympäristövaikutuksia vielä tiedetä.

Pääosa hulevesistä kulkeutuu Pehtjärveen. YVA:ssa hulevesien kulkureitit on tulkittu/ katselmoitu virheellisesti. Tämä tulee ehdottomasti tarkistaa viranomaisen toimesta ennen kuin mitään lupia voidaan myöntää.

Miten pohjaveden laatu ja riittävyys pora- ja rengaskaivoissa lähialueilla säilyy, kun kanaloiden vedentarve lisääntyy huomattavasti. Tästä on vain mainittu että hankkeen kanaloiden runsas vedenkäyttö voi heikentää/ samentaa pohjavettä myös lähialueen mökkiläisten ja vakioasukkaiden kaivovesissä.

Riski pintavesien ja hulevesien pilaantumiseen on jo tässä YVA:ssa todettu, meille jäi epäselväksi miten toimitaan mahdollisen onnettomuuden tapahduttua?

Mielestämme ei riitä, että on muualla kanaloissa vesinäytteistä mahdollisia haitta-aineita tutkittu. mielestämme pitää saada varmuus, että terveellistä pohjavettä riittää asukkaille tai vesihuolto turvataan Laitilan kaupungin tai hankkeen päätoteuttajan toimesta. Viranomaisen tekemistä tarkastuksista ei ole meille kansalaisille tullut tietoa siitä, että olisi toimittu oikein nykyisen toiminnan aikana

Mikäli kanalahanke toteutuu niin pohjaveden puhtauden osoittama vesinäytteenotto tulisi tehdä vähintään 2-3 kertaa vuoteen luotettavuuden varmistamiseksi.

Liikenteen kulkureitit Kolisevantien kautta huolettaa, koska osa Pehtjärvestä on pohjavesialueella

Kananlannan sisältävän ammoniakkin ja muiden myrkyllisten aineiden vaikutus ilmanlaatuun pitää tutkia jo tämän nykyisen kanalan osalta.

Kuljetukset tulevat kuormittamaan Kolisevantietä rankasti varsinkin nyt, kun päällyste on poistettu.

Kolisevantiellä jo aiemmin tapahtunutta onnettomuutta ei pidä vähätellä. Mielestämme lannanajo tulisi kieltää jo siksi, että tällaisissa

8.12.2025

lannankuljetuksissa riittää suojaamaan suurta määrää luonnolle ja vesistölle vaarallista lantaa vain muovipressu, joka mahdollisen kuorman kaatumistapauksessa ei estä lannan joutumasta vesistöön tai luontoon.

Jaamme edelleen nämä huolet ja pelot ko. asioista kaikkien lähialueiden asukkaiden ja mökkiläisten kanssa.

Fertilex Oy:n munituskanalan laajennushanke, Laitila

Arviointiselostuksesta kuulemisen aikana annetut lausunnot

Varsinais-Suomen alueellinen vastuuseumeo

Museo on lausunut asian YVA-ohjelmasta 11.6.2025. Lausunnossa museo nosti esiin, että YVA-ohjelman aineistossa ei ollut huomioitu 1,5 kilometrin säteellä hankealueen kaakkoispuolella Nästin kylässä sijaitsevia maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja perinnemaisemia ja että ne tulee ottaa huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuuseumeo toteaa hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselvityksestä, että hankkeen vaikutusalueella sijaitsevia kulttuuriympäristöjä ja arvokkaita yksittäisiä kohteita ei ole huomioitu selostuksessa riittävästi. Siinä tuodaan esiin hankealueen kaakkoispuolelta vain paikallisesti arvokas Vähäpeitsalo ja historiallisesti arvokas Varjola, mutta esimerkiksi maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua ja maakuntakaavassa merkittävänä rakennetun ympäristön kokonaisuutena huomioitua Heikkilän kantataloa ei selostuksessa mainita. Kuvasta 42 puuttuu kokonaan Pehjärven länsipuolella sijaitsevat inventoidut rakennetun kulttuuriympäristön kohteet, jotka on arvotettu paikallisesti ja maisemallisesti arvokkaiksi.

Selostuksen mukaan vaikutuksia arvioidaan noin 1,5 km etäisyydellä hankealueesta alueille, jonne kanalan rakennelmat näkyvät. Edellä mainitut kohteet sijaitsevat noin 1,5 km etäisyydellä, mutta niitä ei ole huomioitu. Rakennelmien mahdollista näkymistä eri suuntiin ei ole selostuksessa havainnollistettu.

Museo katsoo, että maisemavaikutusten arviointi on selostuksessa esitetty puutteellisesti. Luvussa 10.3 kerrotaan, että arvioinnin pohjaksi analysoidaan tarkastelualueen maiseman rakennetta sekä laatua ja arvioinnissa huomioidaan maisemakuvan kannalta merkittävimmät näkymäsuunnat ja -alueet, maiseman solmukohdat sekä maisemakuvaltaan herkimvät alueet. Tällaista analyysiä ei kuitenkaan selostuksessa ole esitetty. Siinä ei myöskään ole havainnekuvia maiseman muutoksesta. Nämä puutteet tekevät maisemavaikutusten arvioimisesta hankalaa.

Vaihtoehtojen osalta arvioinneissa ei ole eroja, vaan johtopäätösten mukaan;

VE 0+ vaikutusten arvioinnissa "nykyinen toiminta on aiheuttanut vaikutuksia lähimaisemaan, mutta maisema ei ole muuttunut merkittävästi, eikä aiheuttanut haittaa kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden säilymiseen". Vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 "hankkeen myötä maisema ei muutu merkittävästi". Vaikutusten suuruuden arvioidaan olevan kaikissa kolmessa vaihtoehtoissa pieni kielteinen.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuuseumeo on jo aiemmin todennut, että museolla ei ole asiaan huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan ja oikaisuvaatimusaika

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua kirjallisesti **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta** (ELY-keskus). Valtion aluehallintouudistuksen myötä 1.1.2026 alkaen oikaisua vaaditaan valtakunnalliselta **Lupa- ja valvontavirastolta**. Oikaisuvaatimus on toimitettava Varsinais-Suomen ELY-keskukselle tai Lupa- ja valvontavirastolle **kuuden (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä**.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja liitteet

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- oikaisua vaativan nimi ja kotikunta;
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä;
- koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa;
- vaatimus maksun muuttamiseksi;
- oikaisuvaatimuksen perustelut; ja
- asian diaarinumero ja päivämäärä.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä asiamiehen valtakirja, jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää asiamies. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti toimitettava oikaisuvaatimus.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa perille **Varsinais-Suomen ELY-keskukseen** ja 1.1.2026 alkaen **Lupa- ja valvontavirastoon** henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti.

Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimuksen tekemiselle asetetun määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti toimitetun oikaisuvaatimuksen on oltava käytettävissä Lupa- ja valvontaviraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteystiedot:

Käyntiosoite: Kulttuurikuja 1, 20800 Turku

Postiosoite: Varsinais-Suomen ELY-keskus, kirjaamo, PL 236, 20101 Turku

Sähköposti: kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Vaihde: 0295 022 500

Aukioloaika: ma-pe klo 8.00–16.15

Lupa- ja valvontaviraston yhteystiedot:

Käyntiosoite: Kulttuurikuja 1, 20800 Turku

Postiosoite: PL 20,13035 LVV

Sähköposti: kirjaamo@lvv.fi

Vaihde: 0295 254 000